

Prezident republiky

V Praze dne 30-08-2024
Č. j.: KPR 5349/2024-1

Vážená paní předsedkyně,

dne 26. srpna 2024 jste mi postoupila k podpisu zákon, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tento zákon na základě čl. 50 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, Parlamentu vracím, a to z těchto důvodů:

Zrušení laických přísedících v soudních senátech v tak velkém rozsahu, a to i v trestních kauzách na okresních soudech, měla dle mého názoru předcházet důkladnější analýza. Jinými slovy: zda nestojí za to systém laických přísedících zlepšit než jej tak výrazně omezit. Podle dostupných odhadů dojde v důsledku přijatých změn ke snížení celkového počtu přísedících v České republice z nynějších přibližně 5 000 přísedících asi na desetinu.

Rovněž se domnívám, že přijetí tak důležitých změn v soudnictví jako jednom z pilířů demokracie měla předcházet podrobná politická debata tak, aby předloha měla větší oporu i v hlasech opozice.

Za prioritu všech změn v justici považuji nesnížit právní jistoty občanů.

Přijatou úpravu považuji za nekonceptní, nedostatečně a nepřesvědčivě odůvodněnou a v kontextu evropské právní kultury za krajně neobvyklou. Zákonodárce podle mého názoru rezignoval na reformu stávající právní úpravy tradičního institutu přísedících, známého již z dob první republiky, a místo nápravy právních a praktických problémů, které současná úprava přináší a kterých jsem si vědom, rozhodování v senátech za účasti přísedících rovnou ruší nebo výrazně omezuje ve prospěch samosoudcovského rozhodování. Jsem přesvědčen, že nedostatky současné právní úpravy soudních řízení, související s institutem přísedících spíše okrajově, po plánované redukci počtu přísedících nezmizí. Nová komplexní úprava postavení přísedících a rozsahu jejich účasti na rozhodování soudů by měla být posuzována jako součást rekonstrukce civilního či trestního řízení (podotýkám, že oba základní procesní řády, tj. trestní řád a občanský soudní řád, byly přijaty v 60. letech minulého století a následně nesčetněkrát novelizovány). Teprve se zohledněním a s analýzou všech souvislostí trestního i občanského soudního řízení a také po důkladné politické diskusi je možné odpovědně přistoupit k reformě, v jejímž rámci budou přirozeně posuzovány i smysl a význam účasti přísedících na soudních řízeních, nikoliv nyní pouze vytrhnout tradiční institut z celého systému.

Účast laických přísedících na výkonu soudní moci je v různých podobách obvyklým standardem v rámci států Evropské unie, obsahuje ji například právní úprava ve všech našich sousedních státech, ale také například ve Francii, Španělsku a Dánsku. Také právní teorie formuluje řadu relevantních důvodů pro zachování laického prvku v rozhodování soudů, který může přispět k větší demokratizaci, legitimitě a otevřenosti soudnictví, pozitivně ovlivnit úroveň soudního rozhodování anebo přispět ke zvýšení důvěry veřejnosti v justici.

Protože jsem přesvědčen o nutnosti opětovného zvážení předestřených argumentů a rovněž vzhledem k tomu, že přijaté změny jsou – a to i v právní obci a uvnitř justice – přijímány mnohdy kriticky, rozhodl jsem se zákon Parlamentu vrátit, a dát tak poslancům příležitost přijatý zákon ještě jednou posoudit.

S pozdravem

Příloha: 3x

Vážená paní
Ing. Markéta Pekarová Adamová
předsedkyně
Poslanecká sněmovna
Praha